

**ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕМПЕРАТУРНИХ ГРУП МІКРОФЛОРИ
МОРОЖЕНОЇ РИБИ ІМПОРТОВАНОЇ В УКРАЇНУ**

Гарнаженко Ю.А.

Одеський філіал ДНДІЛДВСЕ, м. Одеса, Україна, e-mail: julivet@yandex.ua

Кухтин М.Д.

Тернопільський національний технічний університет ім. І. Пулюя, м. Тернопіль, Україна

Встановлено, що за мікробіологічним показником МАФАНМ морожена риба, яка імпортується в Україну відповідає чинним нормативам до 1×10^5 КУО/г риби. Виявлено, що найбільшу частину мікрофлори мороженої риби становлять психротрофні мікроорганізми, які в 5,0–9,4 рази перевищують кількість мікроорганізмів, що виростили за температури 37 °С, і в 1,2–1,6 рази переважають мікрофлору культивовану за 30 °С. Психротрофна мікрофлора являється більш показовою санітарних умов вилову і зберігання мороженої риби.

Ключові слова: мезофільна, психротрофна мікрофлора, морожена риба, імпорт.

Великий асортимент риби і морепродуктів у магазинах та супермаркетах свідчить про все більше її споживання населенням України. Адже риба являє собою багате джерело легко засвоєного протеїну, ненасичених жирних кислот (ω -3, ω -6), містить дефіцитні мікро- і мікроелементи, вітаміни і має порівняно не велику кількість калорій [1, 2].

Проте, сьогодні 70–80 % загального обсягу рибної продукції імпортується в Україну з інших країн [3, 4]. Тому питання ветеринарно-санітарного контролю риби стоїть постійно перед працівниками ветеринарної медицини. Адже не зважаючи на всю корисність риби для людини, вона може бути джерелом багатьох небезпечних для здоров'я мікроорганізмів [5, 6].

Так, мікрофлора свіжовиловленої риби багато в чому залежить від району та способу лову. Тому кількісний і якісний склад мікрофлори свіжої риби, практично ідентичний мікрофлорі води, з якої вона була виловлена [7].

В Україну риба імпортного виробництва, в основному, завозиться у мороженому стані за температури -21 – -18 °С. За цих температур мікроорганізми не розмножуються, але зазвичай зберігають свою життєдіяльність і при порушенні температурного режиму зберігання швидко відновлюють свою активність і є причиною її псування та біологічної безпеки. Саме з цієї метою визначають мікробіологічні показники мороженої риби (МАФАНМ, БГКП, уміст золотистого стафілококу, наявність сальмонел, лістерій).

Мікробіологічний показник КМАФАНМ – кількість мезофільних аеробних та факультативно анаеробних мікроорганізмів, повинен характеризувати групу мікрофлори, що в найбільшій кількості обсіює поверхню риби і є показником дотримання санітарних вимог до виробництва і зберігання риби. Температурні межі заморожування риби виловленої в океані такі, що не є сприятливі для розмноження мезофільних мікроорганізмів. У таких температурних режимах більш активна буде психротрофна мікрофлора.

Тому **метою** роботи було вивчити кількісний вміст мікрофлори мороженої риби за різної температури інкубації, що імпортується в Україну.

Матеріали та методи. Проби мороженої риби відбирали з контейнерів у холодильних камерах Одеського та Іллічівських морських портів.

У пробах мороженої риби, яка імпортується в Україну визначали мікробне число за температури 37 °С, інкубація протягом 48 годин; за температури 30 °С, інкубація протягом 72 години (МАФАМ); за температури 7 °С, інкубація протягом 10 діб (психротрофна мікрофлора).

Результати досліджень.

Таблиця 1 – Уміст мікрофлори у мороженій рибі, що імпортується в Україну, тис. КУО/г

Країна експортер, назва риби	М.ч. за t 37 °С	М.ч. за t 30 °С	М.ч. за t 7 °С	Співвідношення мікрофлори за різних температур визначення
США				
Хек	7,3±0,91	30,1±2,71*	38,0±3,46*	1:4,1:5,2
Нототенія	5,0±0,62	39,0±3,53*	47,1±3,92*	1:7,8:9,4
Скумбрія	6,2±0,43	25,3±2,17*	33,0±2,94*	1:3,2:5,3
Сурімі	5,8±0,41	27,3±3,05*	41,3±3,78*	1:4,7:7,0
Канада				
Хек	5,1±0,37	24,7±2,92*	28,3±2,71*	1:4,8:5,5
Вомір	4,7±0,51	32,0±3,16*	39,1±3,54*	1:6,7:8,2
Пампоніта	6,4±0,44	21,0±1,93*	30,2±2,98*	1:3,3:4,7

Норвегія				
Оселедець	8,5±0,78	34,1±3,44*	47,0±5,14*	1:4,0:5,5
Лосось	6,2±0,56	31,4±3,01*	45,5±4,49*	1:5,0:7,2
Сьомга	9,1±0,85	38,0±4,21*	49,1±4,87*	1:4,1:5,4
Китай				
Лосось	7,0±0,66	35,0±3,47*	44,0±2,83*	1:5,0:6,2
Пангасіус	8,3±0,69	42,3±3,65*	56,0±4,11*	1:5,0:6,7
Кижучь	5,8±0,47	36,0±2,94*	48,3±3,56*	1:6,2:8,3
Мавританія				
Сардинела	6,7±0,55	29,4±2,76*	34,2±2,86*	1:4,3:5,0

Примітка: $p \leq 0,001$ – щодо мікробного числа за температури 37 °C

З даних табл. 1 видно, що морожена риба, яка імпортується в Україну за показником МАФАНМ (мікробне число за температури 30 °C) відповідає нормативу чинного нормативного документа, тобто кількість мікроорганізмів не перевищує 1×10^5 КУО/г риби. Однак, якщо характеризувати мікрофлору мороженої риби в цілому, то можна відмітити, що ця мікрофлора «тяжє» до психротрофності. Найменшу кількість мікроорганізмів виділяли за температури інкубації посівів при 37 °C, їх кількість становила від 5 тис. до 10 тис. КУО/г.

При інкубації посівів за температури 30 °C відмічали збільшення кількості мікрофлори, в середньому в 3,2–7,8 рази ($p \leq 0,001$), порівняно з їх кількістю за температури інкубації 37 °C.

Найбільшу частину мікрофлори мороженої риби складала психротрофна мікрофлора. У кількісному вираженні вона в 5,0–9,4 рази ($p \leq 0,001$) переважала мікрофлору інкубовану за температури 37 °C і в 1,2–1,6 рази ($p \leq 0,05$) за мікрофлору культивовану при температурі 30 °C.

Отже, результати даних досліджень вказують, що імпортована морожена риба за показником МАФАНМ відповідає нормативам, проте мікробне число визначене за температури 30 °C не є найбільшим. Основу мікрофлори мороженої риби складає психротрофна мікрофлора, яка переважає всю іншу мікрофлору. Тому з метою визначення загального бактеріального обсягання мороженої риби найбільш доцільно використовувати психротрофну групу мікрофлори, яка буде повноцінніше давати оцінку санітарним умовам контролю виробництва мороженої риби.

Висновки. 1. За мікробіологічним показником МАФАНМ морожена риба, яка імпортується в Україну відповідає чинним нормативам до 1×10^5 КУО/г риби.

2. Найбільшу частину мікрофлори мороженої риби становлять психротрофні мікроорганізми, які в 5,0–9,4 рази перевищують кількість мікроорганізмів, що виростили за температури 37 °C, і в 1,2–1,6 рази переважає мікрофлору культивовану за температури 30 °C.

3. Психротрофна мікрофлора являється більш показова санітарних умов вилову і зберігання мороженої риби.

Список літератури

1. Калякіна Т. В. Фактори впливу на тенденції споживання рибної продукції в світі та в Україні / Т. В. Калякіна // Вісник академії праці і соціальних відносин Федерації профспілок країни. – 2008. – № 2. – С. 103.
2. Одоєва Г. А. Хранение, качество и безопасность рыбных продуктов / Г. А. Одоєва, М. В. Лукошкина // Рыбная промышленность. – 2004. – № 3. – С. 13–14.
3. Солонин Є. Норвезька риба знову пливе до України. [Електронний ресурс] / Є. Солонин, Пухка С. // Газета Українська правда. – 2013. – Режим доступу: <http://www.pravda.com.ua/inozmi/svoboda/2013/04/10/6987849/>
4. Стреха Н. Імпорт риби та морепродуктів в Україну. [Електронний ресурс] / Наталя Стреха аспірант кафедри менеджменту ім.проф. Й.С. Завадського, ННІ Бізнесу // Національний університет біоресурсів та природокористування України - Режим доступу: <http://fish-industry.livejournal.com/2142.html>
5. Башинський В. В. Вимоги Європейського законодавства щодо харчових продуктів: [збірник інформаційних матеріалів (1)] / В.В. Башинський, М.П. Остапюк, О.С. Семенчук. – К.: ТОВ «Венінформ». – 2009. – 327 с.
6. Калашникова А. Биологическая опасность рыбы и рыбной продукции для потребителя / А. Калашникова // Ветеринария. – 2009. – №7. – С. 7–8.
7. Хип Роберт. Охлаждение и продовольственная безопасность / Хип Роберт // Холодильная техника. – № 11. – 2007. – С.12–14.

THE TEMPERATURE CHARACTERISTIC GROUPS OF MICROFLORA FROZEN FISH IMPORTED TO UKRAINE

Garnazhenko J.A.

Odessa branch of SRILDVSE, Odessa, Ukraine

Kuchtin N.D.

Ternopil national technical University n. I. Puluia, Ternopil, Ukraine

It is found that for microbiological indicators frozen fish which is imported to Ukraine meet the applicable standards to 1×10^5 CFU/g fish. Discovered that the greatest part of the microflora of frozen fish are psychrotrophic microorganisms that 5.0 is 9.4 times higher than the amount of microorganisms that are grown at a temperature of 37 °C, and 1.2–1.6 times prevail over microflora cultured at 30 °C. Psychrotrophic microflora is more indicative of the sanitary conditions of capture and storage of frozen fish.

Keywords: mesophilic, psychrotrophic microflora, frozen fish imports.